

MATOUŠ

ČÍSLO 78

POUŤ 2012

Občasník farního společenství Fryšavy a Sněžného.

Právě prožíváme krásnou událost a to pout' – slavnost sv. Matouše, patrona našeho kostela na Fryšavě. Každý svatý nám může být vzorem a zároveň vybídnutím, abych i já byl jednou svatý. Není důležité, jestli církev někoho prohlásí za svatého nebo ne, ale jestli dosáhne svého cíle a tím je nebe.

Katolická církev v České Republice nyní prožívá velikou událost, o které se ale skoro nemluví, a tím je blahořečení čtrnácti pražských mučedníků. Svatý otec Benedikt XVI. vydal dekret o blahořečení těchto františkánských mučedníků. Oficiální zařazení mezi blahoslavené proběhne v pražské katedrále v sobotu 13. října a to v 10:00.

Součástí tohoto vydání Matouše je list našich biskupů, který se bude číst při bohoslužbách a který také přibližuje život a mučednickou smrt těchto františkánů.

P. Jiří Janoušek, farář

LADISLAV SIMAJCHL O SV. MATOUŠOVI

Matouš už byl starým mužem, když se dal do spisování – nejspíš asi diktování. To už uplynulo čtyřicet let od toho překrásného půldruhého roku, co chodil s Pánem Ježíšem, co žil v jeho blízkosti. Starý Matouš dostal do rukou evangelium Markovo: Tolik toho tam schází, co Pán Ježíš říkal, učil! A tak se dá do psaní, aby evangelium ucelil, doplnil o vlastní zážitky a zkušenosti, o své osobní svědectví.

Jeho evangelium je životopis lidský – svědectví o Ježíšovi jako člověku, našem lidském bratru. Víc píše o tom, co Pán Ježíš řekl, než o tom, co udělal.

Nepíše v historickém sledu, v časové posloupnosti, jak to šlo za sebou. Spojuje Ježíšova slova podle obsahu ve veliké celky, v kázání.

Díky svatému Matoušovi a ostatním evangelistům zní hlas Pána Ježíše i dnes mezi námi. Můžeme si kdykoliv, zde v kostele společně, i doma sami, otevřít Písmo svaté a poslechnout si, co nám Pán Ježíš říká.

Tohle už věděl svatý Augustin a radil: „Tak naslouchej evangeliu, jako by Pán Ježíš stál před tebou, jako by k tobě osobně mluvil.“

A světec naší generace, misionář muslimů Charles de Foucault, mluví ve stejném duchu: „Pro každého je v Písmu svatém věta, kterou Duch svatý nechal zapsat zvlášť pro něho.“

Je jen na nás, abychom si tu svou větu našli. Ať už je napsal Matouš nebo Lukáš, Jan či Marek. Abychom ji našli, slyšeli v ní Ježíše a šli za ním. Matouš pochopil a šel...

Z knihy Cestou do Emauz (oddíl D)
Mons. Ladislav Simajchl

KOMENTÁŘ KE MŠI SVATÉ

(konec četby na pokračování)

III. PŘIJÍMÁNÍ

Otce náš, embolismus

Třetí část bohoslužby oběti tvoří svaté přijímání. Eucharistická slavnost je zároveň obětí i hostina. Slavení eucharistické oběti vrcholí důvěrným spojením s Kristem ve svatém přijímání.

Obřady, které nyní následují, tvoří přípravu na tento veliký okamžik. První přípravou je modlitba Páně. Tato modlitba se před přijímáním objevuje už od starověku. Je to kvůli prosbě o každodenní chléb. Podle výkladu církevních otců je každodenním chlebem i chléb nadpřirozený, eucharistie. Prosíme také za očištění od vin, aby svaté věci mohly být dány skutečně svatým.

Otčenáši předchází úvod. Nazývat Boha Otcem je odvážný čin, proto se odvoláváme na Ježíše Krista, který nás této modlitbě naučil.

Poslední prosba Otčenáše je rozvedena. Prosíme, aby celé naše společenství bylo zbaveno moci zla. Tato část se nazývá embolismus (řecky "vsuvka").

Naší odpovědí je radostné zvolání, že veškerá moc na nebi i na zemi patří Bohu. Tento dodatek je používán už od křesťanského starověku.

Pozdravení pokoje

Ve svatém přijímání se nespojujeme pouze s Kristem, ale také obnovujeme a prohlubujeme naše spojení s ostatními bratřími a sestrami. Nutným předpokladem pro přijetí eucharistie je proto vzájemné smíření a odpuštění.

Už od ranných dob církve je doloženo, že svatému přijímání předcházelo pozdravení pokoje. Tímto znamením vyjadřujeme ochotu ke smíření, vzájemnou lásku, zájem a starost jeden o druhého. Ve starověku se lidé zdravili políbením. Dnes se zdravíme způsobem, který stanoví biskupské konference podle zvyklostí jednotlivých národů. U nás to děláme podáním ruky se slovy: "Pokoj tobě", nebo "Pokoj Vám". Musíme dbát na to, abychom toto gesto nepoužívali bezmyšlenkovitě a formálně, ale abychom do něho vkládali hluboký

vnitřní obsah. Máme pozdravit jen své nejbližší sousedy a nemáme opouštět své místo.

Přání pokoje předchází modlitba za pokoj a jednotu celé církve. Modlitba se obrací ke Kristu, knížeti pokoje. On je dárce pravého pokoje, který svět dát nemůže.

Kněz nám tento Kristův pokoj přeje a my zase jemu.

Lámání chleba, Beránku Boží

Po pozdravení pokoje následuje lámání chleba. Tento úkon konal Kristus při Poslední večeři a za času apoštolských se stal označením pro celé slavení eucharistie.

Lámání chleba souviselo s praktickou potřebou rozdělit velký kus chleba pro ty, kteří jej budou přijímat. Obřad lámání chleba má hlubokou symboliku, o níž mluví sv. Pavel v 1. listě Korint'ánům: "Protože máme účast na jednom chlebě, stáváme se jedním tělem." Účast na jednom chlebě života je zdrojem naší vzájemné lásky a jednoty.

Dnes používáme při mši většinou malé hostie. Symbolika lámání se týká jen velké hostie, kterou kněz láme na více částí a podává aspoň několika věřícím.

Lámání je také znamením Ježíšovy oběti, jeho vydanosti.

Malý úlomek proměněné hostie kněz vpouští do kalicha s Krví Páně, aby se naznačilo spojení Těla a Krve ve Zmrtvýchvstalém Kristu. Potichu říká: "Svátost Kristova těla a jeho krve ať nám slouží k věčnému životu."

Lámání chleba doprovázíme zpěvem Beránku Boží. Vzývání se opakuje tak dlouho, kolikrát je třeba, než se lámání dokončí (např. při koncelebraci více kněží). Většinou se opakuje třikrát, naposledy s prosbou "Daruj nám pokoj".

Voláním Beránku Boží se obracíme k Ježíši Kristu. Připomínáme si jeho obětní smrt. Drahou krví Krista, pravého velikonočního Beránka, jsme byli vykoupeni.

Celebrant se na přijímání připravuje tichou modlitbou, ve které prosí: "Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, tys naplnil Otcovu vůli a v Duchu svatém jsi dal svou smrtí život celému světu. Skrze své tělo a svou krev vysvobod' i mě ze všech mých nepravostí a zbav mě všeho zlého; ať vždycky miluji tvá přikázání a nikdy se od tebe neodloučím." Muže použít i jinou, kratší modlitbu stejného obsahu.

Pozvání k přijímání

Kněz ukazuje věřícím eucharistický chléb, připravený k přijímání, a zve je ke Kristově hostině. Říká přitom zvolání Ježíšova předchůdce Jana Křtitele: „Hle, Beránek Boží ... Také druhá část pozvání je ozvěnou Písma sv., a to verše z knihy Zjevení: „Blaze těm, kdo jsou pozváni k Beránkově svatební hostině“. Tato slova nám připomínají, že eucharistie je předobrazem nebeské svatební hostiny, na níž máme jednou dostat podíl.

Na pozvání odpovídáme spolu s knězem upravenými slovy setníka z Kafarna. Vyjadřujeme jimi velikou pokoru, svou nehodnost k přijetí eucharistie a zároveň víru v Ježíšovu uzdravující moc.

Přijímání

Následuje vlastní přijímání. Nejprve přijímá kněz a po něm ostatní věřící.

Během rozdávání eucharistie se zpívá zpěv k přijímání. Jeho smyslem je ukázat radost srdce a jednotou hlasu vyjádřit duchovní jednotu přijímajících.

Po svatém přijímání je vhodná chvíle k tiché modlitbě, osobnímu setkání s Pánem ve vlastním nitru, k osobnímu díkyčinění. Díkyčinění můžeme vyjádřit také společným zpěvem nebo společnou modlitbou.

Purifikace neboli čištění posvátných nádob po přijímání nepatří mezi prvky slavení eucharistie. Není třeba jí věnovat zvláštní pozornost. Může se vykonat i na bočním stolku.

Chvíli posvátného ticha ukončí kněz výzvou k modlitbě. V této modlitbě shrnuje naše osobní díky a prosí za užitek přijatých darů pro náš život z víry.

Zvoláním Amen přijímáme modlitbu za svou.

ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Setkali jsem se s Kristem i s ostatními bratřími a sestrami. A nyní nastal čas, abychom se vrátili ke své práci, do svých domovu, mezi své blízké.

Závěrečné obřady jsou jenom krátké.

Nejprve je čas na zprávy ze života farnosti a jiná oznámení. Mají být co nejkratší. Je možné říci také shrnující slovo k liturgii, kterou jsme slavili.

Potom následuje pozdrav a závěrečné požehnání, při kterém kněz dělá nad věřícími znamení kříže. Obvyklé požehnání slovy: „Požehnej vás všemohoucí Bůh“ může být obohaceno o formuli slavnostního požehnání nebo o žehnací modlitby. Texty jsou uvedené v misálu.

Na závěr jsme propuštěni slovy: „Jděte ve jménu Páně.“ Je to upravený překlad latinských slov „Ite, missa est“ - "jděte, jste poslání". To, co jsme zakusili a přijali, máme nyní nést do světa, ve kterém žijeme.

Kněží a jáhni uctí oltář políbením jako na začátku mše. Po pokleknutí před svatostánkem a úkloně odchází kněz spolu s asistencí v průvodu do sakristie. Během průvodu zpíváme závěrečnou píseň. Z kostela odcházíme teprve po jejím skončení.

Naše mše svatá není jen nějaká vzpomínková slavnost, je to setkání s živým Pánem. Každou účastí na mši stavíme most mezi sebou a Bohem. Uzavíráme s Bohem smlouvu.

Kdo byl na mši, nebude už osamělý, nepůjde domu sám. Může počítat s tím, že Bůh je s ním. Ovšem, musí sám tu smlouvu respektovat a zachovávat.

Účast na mši sjednocuje naši vůli s vůlí Boží. Otevírá nám oči – činí nás vidoucími. Otevírá naše ruce, činí nás milujícími.

Stojí za to vynaložit kus úsilí, abychom na mši nebyli pasivními statisty, ale živými účastníky.

Dokážeme to?

Konec

Z knihy Komentář ke mši svaté

P. Jan Nekuda

P. Pavel Hověz

SLOVO BISKUPŮ K BEATIFIKACI ČTRNÁCTI FRANTIŠKÁNSKÝCH MUČEDNÍKŮ

Milé sestry, milí bratři,

letos v květnu papež Benedikt XVI. podepsal dekret o mučednictví čtrnácti františkánů, Bedřicha Bachsteina a druhů, zabitých 15. února 1611 v klášteře Panny Marie Sněžné v Praze. Tím oficiálně otevřel cestu k jejich blahořečení, které proběhne v pražské katedrále 13. října tohoto roku.

Tento završující se proces blahořečení čtrnácti umučených bratří, přestože u nás dosud nevešel v obecnou známost, nese v sobě některé rysy zasluhující pozornost. Není to jen 400 let dlouhé čekání a několikrát přerušení procesu zapříčiněné dějinnými, zvláště politickými okolnostmi. Patří sem i samotné blahořečení. Kdybychom pátrali v minulosti našich zemí a hledali srovnání, museli bychom se vrátit až do období Rakouska-Uherska. Nejbližší podobnou událostí bylo totiž blahořečení Zdislavy z Lemberka papežem Piem X. roku 1907.

Připomeňme si pozadí pohnutých událostí. Františkáni osídlili pobožený konvent Panny Marie Sněžné v Praze v roce 1604 za vlády císaře Rudolfa II. Přinesli si jako dědictví povolání sv. Františka, kterého Kristus oslovil z kříže slovy: „Františku, jdi a oprav můj dům, který se rozpadá“, a zhruba do roku 1610 konvent i kostel skutečně obnovili. Stejně jako v době sv. Františka se však ukázalo, že toto přání se netýkalo jen stavby, ale celé Kristovy církve tolik zraněné v době, kdy Pán tyto bratry povolal. Brzy se totiž jejich poslání mělo dovést i obětí života.

Dne 15. února 1611 došlo ke vpádu vojska Leopolda Habsburského do Prahy. Vojsko, které mělo upevnit slábnoucí pozici katolického císaře a už během svého postupu k Praze vyvolávalo pobouření svým barbarským jednáním, obsadilo Malou Stranu a snažilo se proniknout na druhý břeh Vltavy. Vzniklé napětí a ohrožení místních obyvatel i těch, kdo se do většinově nekatolické Prahy stáhli před postupujícím vojskem, přerostlo v explozi radikalismu. Ten vyústil v napadení některých katolických klášterů, jejich rabování, někde i v kruté krveprolití. Nejvýraznější obětí vraždění se stala právě komunita františkánů, tvořená bratry z různých částí Evropy (čtyři Italové, Španěl, Francouz, Holanďan, Němci a Češi). Čin byl později všeobecně odsouzen ze strany katolíků i protestantů.

Pohnuté události spojené s mučednictvím čtrnácti bratří františkánů jsou mementem, jež může i po čtyřech staletích napomoci hlubšímu porozumění některým historickým ranám v soužití katolíků a nekatolíků a k jejich uzdravování. Proto je tomuto místu posvěcenému krví mučedníků blízká ekumenická vzájemnost. Tedy snaha o to, co spojuje, ne co rozděluje. Podobně i událost blahořečení má být zároveň nesena v duchu této vzájemnosti a vstřícnosti.

Ježíš říká, že „nikdo nemá větší lásku, než ten, kdo za své přátele položí svůj život.“ Umučení bratři prokázali tuto největší míru lásky a osvědčili ji v zemi, kam vlastně přišli na misie. Jejich láska tedy zahrnuje nejen lidi v Praze nebo v naší zemi, ale také jejich vlastní rodiny a národy, ze kterých přišli, a všechny, kdo na místo jejich umučení dodnes přicházejí. Vždyť svatí a mučedníci jsou bohatstvím a dědictvím celé církve.

Pro českou i moravskou církev je toto blahořečení, slavené jen dva dny poté, co Svatý otec zahájí Rok víry, významnou duchovní událostí, kdy je nám v osobách blahořečených bratří před oči postaven vzácný příklad věrnosti víře a osobnímu poslání a ochoty k oběti vlastního života. Zvláštní hodnotou je také mezinárodní charakter komunity, který nám připomíná aktuálnost a potřebu pravdivé vzájemnosti, postavené na hlubších hodnotách.

Spolu s českou františkánskou provincií vás proto zveme **na sobotu 13. října na slavnost blahořečení do pražské katedrály**, nebo alespoň k duchovnímu propojení ve dnech 4. – 12. října prostřednictvím novény, k níž bude k dispozici brožura s vhodnými texty. Praktickou pomocí je také sbírka, která je vyhlášena na neděli 7. 10. 2012.

Hodnoty, které žili a přinášeli tito bratři, kéž v duchu jejich přání Pokoje a Dobra obnovují i stavbu naší místní církve i celé církve Kristovy.

K tomu vám žehnají vaši biskupové

SBÍRKA BRAMBOR PRO KNĚŽSKÝ SEMINÁŘ

I v letošním roce pořádáme sbírku brambor a ostatní zeleniny pro kněžský seminář v Olomouci. Vaše dary můžete odevzdávat na faru – bude odvezeno v druhém týdnu v říjnu. Děkujeme

PODĚKOVÁNÍ

(příběh nejen pro děti)

Paní učitelka požádala žáčky z první třídy, aby nakreslili něco, za co by chtěli Pánu Bohu poděkovat. Říkala si, že ty děti z chudých čtvrtí nemají mnoho věcí, za které mohou být vděčné. Ale věděla, že téměř všichni nakreslí dorty nebo plné stoly.

Překvapil ji obrázek, který nakreslil Tino. Byla na něm ruka.

Ale čí ruka to byla?

Cela třída byla abstraktním obrazem nadšena. „Podle mě je to Boží ruka, která nám přináší jídlo,“ prohlásil jeden chlapec. „To je ruka zemědělce,“ oponoval druhý, „protože ten chová slepice a pěstuje brambory na hranolky.“

Zatímco ostatní pracovali, sklonila se učitelka k Tinovi a zeptala se ho, čí ruka to je. „Ta je vaše, paní učitelko,“ zašeptal chlapec.

Pamatoval si totiž, že ho každé odpoledne brala za ruku a vyprovázela ke dveřím. Byl ze všech nejmenší. Vyprovázela tak sice i jiné děti, ale pro Tina to znamenalo hodně.

Už jsi někdy přemýšlel o nesmírné moci svých rukou?
Měli bychom se naučit zachovávat „příkázání hospodyně“:

„Jestliže na tom spíš, ustel to.

Jestliže si to oblékáš, pověš to.

Jestliže jsi na tom jedl, odnes to do dřezu.

Jestliže po tom chodíš, vyklepej to.

Jestliže to otevíráš, zavírej to.

Jestliže to vyprázdníš, naplň to.

Jestliže to zvoní, odpověz.

Jestliže to mňouká, nakrm to.

Jestliže to pláče, měj to rád.“

Z knihy *Paprsek slunce pro duši*
Bruno Ferrero

KOLEJIŠTĚ

Pozvali mne před léty moji přátelé Jirka a Martina na prázdninovou návštěvu do svého nového bytu. Nebyl to žádný přepychový byt ve městě, ale protože v tu dobu oba pracovali u ČSD, obývali bývalý strážní domek u starého vlakového přejezdu.

Na můj vkus byl ten domeček až příliš blízko u trati. Možná čtyři nebo pět metrů od kolejiště.

První noci jsem vůbec nemohl usnout. Trať byla silně frekventovaná, a tak jsem každou čtvrt hodinu seděl na posteli a s obavou čekal, kdy mi hlučící lokomotiva zastaví u hlavy. Pokud zastaví.

Když se mne Martina ráno u snídani zeptala, jak jsem se u nich vyspal, považoval jsem otázku spíše za ironickou než za společensky konvenční.

„Nespal jsem vůbec. U vás se spát nedá.“

„To si zvykneš,“ řekl tenkrát Jirka, „to chce čas.“

Druhou noc, přesto, že jsem byl z té předchozí nevyspalý, jsem stejně nespal pořádně. Strach jsem už sice neměl, osobní vlaky mi nevadily, ale těžkotonážní soupravy jsem „nezvládal“.

Třetí noc jsem slyšel z kolejiště jenom něco a další noci už jsem tvrdě spal.

Jirka měl pravdu. Zvykl jsem si.

Na tuto návštěvu si vzpomínám pokaždé, když kolem sebe vidím lidskou lhostejnost. Všichni si pomalu na něco zvykáme.

Na to dobré a příjemné velmi rychle, na to negativní sice pomalu, ale jistě.

Každý den končí vinou lidského sobectví a lhostejnosti stovky nenarozených dětí svůj život v kýblu na odpadky. Dnes už je to skoro norma. Zvykli jsme si...

Na televizních obrazovkách tečou proudy krve a naše malé děti se na to dívají. Zvykají si. Ony i my.

V našem činžáku vykradli někomu byt. Leckdo je k tomu lhostejný. Zvykli jsme si. Někdo to možná i poškozenému přeje.

Ve vedlejší ulici byla zavražděna stará paní. Dříve by to možná lidmi otřáslo víc než dnes. Jsme už asi lhostejnější, zvykáme si.

Steleme si prostě svoji postel blíž a blíž k tomu pomyslnému kolejišti, po kterém jezdí nebezpečný vlak. Každý den máme ustláno o pár centimetrů blíže ke kolejím a klidně si tam spíme. Nic nás už nedokáže rušit. Zvykli jsme si.

V našich vztazích k lidem, událostem a věcem si pomalu zvykáme na abnormalitu. A už ji chápeme jako normu.

Začíná se nám to bohužel stávat i ve vztahu k hodnotám duchovním.

Zapomenutá večerní modlitba. Jednou, dvakrát. A potřetí zjistíme, že se obejdeme i bez ní.

Vynechaná bohoslužba nahrazená výmluvou a slibem, až příště. Stačí několikrát a zvykneme si...

Roky a dokonce desetiletí bez svátostí...

Hřích, který byl pro nás dříve balvanem na svědomí, se pomalu zmenšil tak, že už je maličkým zrnkem písku. A z toho přece nebudeme dělat vědu... Nejsme žádní skrupulanti. A koneckonců, kdo ví, jestli hřích ve dvacátém století vůbec ještě existuje. Možná už ho moderní teologové přejmenovali na pouhou „lidskou slabost“... A z té se přece není třeba zpovídat. Zvykneme si...

Nedostatek lásky k druhým, drobné lži a podvůdky už nejsou předmětem našeho večerního zpytování.

Doba přece pokročila a nelze být nějakým konzervativcem, který bere věrouku církve vážně. Vždyť právě církvev musí pochopit, že nežijeme ve středověku. A měla by přijmout naše (zlo) zvyky, novoty a názory, které už předběhly dobu. Ať se tedy od nás církve učí. Především ta její zaostalá část.

... a tak si dále steleme vlastní lůžko večer co večer blíže a blíže k nebezpečné trati.

Zatímco je podle Věroměru naše víra v bezvědomí a drtí ji kola zvyku, lhostejnosti, formalismu a domýšlivé samolibosti, sami už spíme na pražcích, přímo mezi kolejnicemi.

A až nás jednou přejede nějaký vlak, bude to málokoho v tomto světě zajímat.

Všichni už si totiž zvykli.

Z knihy Věroměr
Max Kašparů

CÍRKVE A STÁT: DESATERO MÝTŮ A FAKTA

Mnohaletá veřejná diskuse o vyrovnání vztahu mezi církvemi a státem stále více ztrácí svou racionální podstatu, vyhrocuje se a nabývá na emocionálnosti. Fakta jsou stále častěji nahrazována mýty a prostor pro racionální argumentaci se zmenšuje. Pokusme se shrnout neustále opakované mýty a postavme proti nim nezpochybnitelná fakta:

1. mýtus: Navrácený majetek v hodnotě 134 miliardy korun je nepřiměřeně vysoký.

O vyrovnání vztahů mezi církvemi a státem se jedná od poloviny 90. let. Navrácení církevního majetku byl od počátku nezbytnou součástí vyrovnání. Po odmítnutí církevních asignací byl církevní majetek považován za hlavní zdroj financování církví a náboženských společností v situaci, kdy státní rozpočet přestane financovat duchovenské aktivity církve (platy duchovních a příspěvek na provoz ústředí). Na vymezení a ocenění původního církevního majetku spolupracovalo ministerstvo kultury s ministerstvem financí a ministerstvem zemědělství na základě podkladů od církví a náboženských společností. Tyto podklady a metodika ocenění byly v roce 2008 kontrolovány a verifikovány renomovanou mezinárodní poradenskou firmou Ernst & Young. Pokud by se měla hodnota navráceného církevního majetku změnit, je nezbytné kvalifikovaně říci, v čem byla metodika stanovení hodnoty nesprávná, co je třeba změnit a jak nově stanovit hodnotu majetkové podstaty vyrovnání vztahu mezi církvemi a státem.

2. mýtus: Majetek určený církevnímu vyrovnání církvím nepatřil.

Církevní majetek zahrnutý do návrhu vyrovnání představuje pouze majetek církví (farností, diecézí), řádů a náboženských společností registrovaný v pozemkových knihách a zabraný státem po 25. únoru 1948. Je nepochybné, že tento majetek k rozhodnému datu církvím a jejich subjektům nepochybně patřil.

3. mýtus: Církev budou vyrovnáním zvýhodněny proti restituentům.

Na rozdíl od restituentů bude církvím vrácen pouze majetek, který je v držení státu, konkrétně Pozemkového fondu a Lesů České republiky. Bývalý církevní majetek ve vlastnictví obcí, krajů a všech právnických a fyzických osob zůstane nedotčen. Církevní vyrovnání se netýká náhrady za živý a mrtvý inventář, který restituenti obdrželi. Zákon o půdě, podle kterého byla provedena restituce majetku fyzických osob, určoval naturální restituci i v případech, kdy původní majetek nemohl být ze zákonných důvodů vydán. Tomu odpovídalo i „ocenění“ majetku, aby náhradní naturální restituce mohla být vůbec uskutečněna. Srovnávání restitucí s církevním vyrovnáním je nemožné z metodických důvodů.

Na rozdíl od restituentů nebudou moci církev žádat o náhradu majetku v naturální formě. Namísto toho jim má být vyplacena adekvátní finanční náhrada. Církev tedy nejsou zvýhodněny oproti restituentům, spíše naopak.

4. mýtus: Majetek se bude vracet v nejméně vhodném období ekonomické recese.

Systematická diskuse o církevním vyrovnání byla zahájena vládou Miloše Zemana v letech 1998 – 2002. Ministr kultury tehdejší sociálně demokratické vlády Pavel Dostál ustanovil komisi pro narovnání vztahů mezi církvemi a státem. Hodnota majetkového vyrovnání, s níž se pracovalo v roce 2000, činila 100 miliard korun. Tato suma vloni odpovídala částce 131 mld. Kč v cenách roku 2011. Na konci letošního roku při očekávané roční míře inflace 2,9 % by činila 134,556 mld. Kč! Byla by tedy o 556 milionů vyšší než částka, kterou nyní předkládá vláda České republiky! V roce 2008 skončilo 10leté období hospodářské expanze, které bylo vystřídáno obdobím hospodářského poklesu vyvolaného světovou finanční a dluhovou krizí. Po něm přišla hospodářská recese, která nás prozatím sužuje. Makroekonomická predikce Ministerstva financí ČR odhaduje v příštím roce 1% reálný růst s výhledem 1,9% na rok 2014 a 2,7% pro rok 2015. Hospodářské oživení se začíná blížít i k nám. Navíc navrácené zdevastované církevní budovy budou vyžadovat nemalé investice pro jejich záchranu nebo jiné užití. Církevní vyrovnání tak pro naši ekonomiku může představovat významný pro-růstový impuls.

5. mýtus: Finanční vyrovnání s církvemi destabilizuje náš státní rozpočet.

V žádném případě. Vždyť dodatečné výdaje ve výši 1,97 mld. Kč ročně představují pouze 0,17% plánovaných rozpočtových výdajů letošního roku.

Přestože vyplácení státního příspěvku církvím v rámci církevního vyrovnání skončí za 17 let, tak už v 15. roce vydá státní rozpočet na církve méně, než by musel vydat, pokud by k církevnímu vyrovnání nedošlo. Po 30 letech, v roce 2043, zmizí položka církve z výdajů státního rozpočtu. V roce 2055 se vyrovnají celkové náklady na církve a církevní vyrovnání od roku 2013 s rozpočtovými výdaji na církve, pokud by k vyrovnání nedošlo. V roce 2062, 50 let od církevního vyrovnání, bude kumulovaná rozpočtová úspora díky jeho přijetí 28,63 mld. Kč v cenách roku 2011 ve srovnání se stavem, že by k vyrovnání nedošlo. Po ukončení splátek finančního vyrovnání v roce 2043 bude rozpočtová úspora následujícího roku zvýšená o daně z církevního majetku, resp. daně z jeho výnosů činit 3,8 mld. Kč a s rostoucími výnosy z církevního majetku by se měla v následujících letech zvyšovat.

6. mýtus: Navracený církevní majetek bude z velké části patřit Vatikánu.

Oprávněnými osobami pro navrácení majetku budou farnosti, řády, kongregace, diecéze a další instituce registrované v České republice. Tyto právnické osoby budou mít plné dispoziční právo k majetku. Rozhodování o použití výnosů z majetku bude zcela v jejich kompetenci. Schválení Vatikánu podléhá pouze zcizení (prodej) majetku římskokatolické církve, jehož cena převyšuje 1,5 milionu eur. Jedná se o kontrolní mechanismus římskokatolické církve, který má zabránit defraudaci velkých rozměrů. Z tržby za prodaný církevní majetek stejně jako z jeho výnosů se Vatikánu nic neodvádí.

7. mýtus: Majetek dostanou preláti úkor potřebných.

Církve provozují sociální zařízení, v nichž pečují o zdravotně postižené, staré a opuštěné spoluobčany v nouzi. Provozují charitativní činnost doma i v zahraničí. Zkušenosti ze zemí, kde se taková veřejně

prospěšná činnost kontinuálně rozvíjela v době, kdy u nás vládl komunismus, ukazují, že církve v komplexu svých sociálních aktivit nemají alternativu. Například u našich sousedů se církve staly robustním nástrojem pomoci občanům v nouzi, který efektivně doplňuje státní systém sociální péče. Je pravděpodobné, že výnosy z navráceného církevního majetku pomohou zvýšit úroveň sociální a specifické zdravotní péče v naší společnosti.

8. mýtus: Církve se stanou bohatými korporacemi s mocenskými ambicemi.

Církve budou muset během 30 let nahradit roční příjmy ze státního rozpočtu ve výši 1,5 mld. Kč. Nemohou to učinit jiným způsobem než prostřednictvím výnosů z navráceného nemovitého a finančního majetku. S tímto majetkem musí podnikat tak, aby roční výnosy za 30 let dosáhly nejméně 1,5 mld. Kč v současných cenách. Vzhledem ke stavu, struktuře a dislokaci tohoto majetku se jedná o obtížný úkol. Jeho naplňování neumožní církvím využívat navrácený majetek neproduktivně a neefektivně. Ztráty z hospodaření či jiné majetkové újmy by církvím znesnadnily zachování současné úrovně jejich výdajů v budoucnu, zvláště však po roce 2043, kdy skončí vyplácení vyrovnávacího příspěvku. Vyhnout se bolestným výdajovým škrtnům či bankrotu, znamená odpovědné a efektivní hospodaření spojené s pečlivým zvažováním navyšování neproduktivních výdajů. Na ně si budou muset církve předem vydělat! Současná situace církví a navrhovaný způsob církevního vyrovnání téměř vylučují jiné použití výnosů z navráceného majetku než pro vlastní provoz a klíčové činnosti, jež zabezpečují církve po celém světě. Navíc je po kvalitní sociální a zdravotní péči, vzdělávání, kultuře a zlepšení stavu většiny církevních architektonických památek v naší zemi dlouhodobě neuspokojená vysoká poptávka, na niž veřejné rozpočtové zdroje už dávno nestačí.

9. mýtus: Církve nebudou umět s navráceným majetkem dobře hospodařit.

Stav majetku k navrácení církvím je ve většině případů takový, že horší už snad být ani nemůže. To je výsledek déle než 60leté státní správy. V době znárodnění byl tento majetek funkční a ve velmi dobrém stavu. Vedle církevních vlastníků se o něj dlouhodobě starali

patroni, kteří byli po roce 1948 rovněž vyvlastněni. Budovy k navrácení na sebe často upozorňují svou opuštěností a žalostným stavem. Ruiny, v něž se mnohé budovy přeměnily, jsou památkem nedobrého hospodaření se „všelidovým“ majetkem, resp. stále viditelným produktem komunistické a státní majtkové správy. Církev, pokud nebudou moci nemovitosti přímo využívat, je podobně jako jiní soukromí vlastníci pronajmou k produktivním účelům, aby se mohly podílet na ekonomických výnosech z nich.

10. mýtus: Církevní restituce jsou nespravedlivé.

Nejde o restituce. Obsahem pojmu restituce je navrácení do původního stavu. V případě církevního majetku restituci nelze provést, neboť mezi znárodněným majetkem a jeho současným stavem a strukturou je nesrovnatelný rozdíl. 44 % majetku původního majetku je nenávratně ztraceno a 56 % majetku se vrátí ve stavu odlišném, než jak byl církvím bez náhrady zabaven. V původním rozsahu nelze obnovit patronáty zaniklé znárodněním majetku patronů. Legitimita navrácení církevního majetku se opírá rovněž o rozhodnutí Ústavního soudu ČR. Je zřejmé, že minulé majtkové a hospodářské poměry nelze obnovit v původní podobě. Proto návrh zákona řeší především budoucí vztahy sekulárního demokratického státu a církví. Státu odpadne povinnost financovat duchovenské aktivity církví ze státního rozpočtu. Z daní nevěřících nebudou hrazeny mzdy duchovních, jejich pojištění jako státních zaměstnanců, platy církevních zaměstnanců a další náklady na provoz církví. Rozpočtové prostředky bude možno použít k účelu, s nímž se bude ztotožňovat větší část společnosti. Náklady na duchovenské aktivity budou církev hradit z vlastních zdrojů. Stále kladená otázka „Kdo na koho doplácí?“, ztratí v souvislosti s církvemi smysl. Zatímco nekonečné diskuse o církevním majetku naši společnost dlouhá léta rozdělávaly, tak je značně pravděpodobné, že „vyrovnání“ spojené s dobrým hospodařením s církevním majetkem nesoucím výnosy, z nichž se budou státu platit daně, umožní církvím zvýšit rozsah a kvalitu poskytované sociální péče, zdravotnictví, vzdělání, kultury a charity. Prospěch z toho budou mít věřící i nevěřící, což nepochybně přispěje k větší společenské harmonii v naší zemi.

zdroj: Tiskové středisko ČBK